

TRAKEL

SIK GÖRÜLEN

TIRTILLARIMIZ

TÜRKİYEDE'Kİ SIK GÖRÜLEN KELEBEKLERİN

TIRTIL HALLERİ UÇUŞ ZAMANI VE BESLENDİĞİ BİTKİLER

Apollo / Parnassius apollo

Ağustosun ilk yarısında çiftleşir ve yumurta bırakırlar. Sedum adlı bitkilere eşit aralıklarla 100 adet civarında yumurta bırakan kelebek yaşamını tamamlamaktadır. Eşit aralıklarla bırakılmasındaki sebep, hepsinin bitkiden eşit şekilde beslenmesini sağlamaktır.

Uçuş dönemi: Haziran ortası-Ağustos sonu.

Küçük Yalancı Apollo/ Archon apollinaris

Tırtılları: Loğusa çiçekleri (*Aristolochia spp*) ile beslenir.

Uçuş dönemi: Yükseliğe ve iklime göre Mart -Haziran sonu.

Yalancı Apollo / Archon apollinus

Tırtıllar toprağın altına girip pupa oluşturuyorlar. Pupalar 11 ay bekleyip kışı geçirdikten sonra kelebeğe dönüşüyorlar. Kestere Otu (*Stachys officinalis*)- *Aristolochia spp.* ile beslenir.

Uçuş dönemi: Sahil bölgelerinde Mart-Nisan başı, diğer yerlerde Nisan- Haziran aylarında görülebilir.

Güneyli Fisto / Zerynthia polyxena

Tırtılları Kabakulakotu, Kurtluca, Pipo Çiçeği, Zeravent, Karaasma, Develiotu, Yılanotu ile beslenir.

Uçuş dönemi: Mart ortası-Nisan sonu, sert iklimli yerlerde Mayıs- Haziran aylarında görülebilir.

Kafkas Fistosu / Zerynthia caucasica

Erkekleri orman kenarlarında ve açıklıklarında uçmayı severken dişiler *Aristolochia iberica* türü bitkilerin yetiştiği gölgeli kanyonları tercih ederler. Kabakulakotu, Kurtluca, Pipo Çiçeği, Zeravent, Karaasma, Develiotu, Yılanotu ile beslenir. **Uçuş dönemi:** Mart ortası-Haziran sonu.

Orman Fistosu / *Zerynthia cerisyi*

Besin bitkisi: *Aristolochia* spp. Loğusa çiçekleridir.

Uçuş dönemi: Yüksekliğe ve iklime göre şubat sonu – Haziran ortası.

Step Fistosu / *Zerynthia deyrollei*

Tırtılların beslendiği bitkiler: *Aristolochia maurorum*, *A. bottae* ve *A. paecilantha*

Uçuş dönemi: Mart sonu-Mayıs başı, iklimi sert ve yüksek yerlerde Mayıs-Haziran.

Erik Kırlangıçkuyruğu / *Iphiclides podalirius*

Besin bitkisi: *Prunuse Spinosa*

Uçuş dönemi: Mevsimlik koşullara göre Mart sonu ve Ekim başıdır.

Kaplan Kırlangıçkuyruk / *Papilio alexanor*

Tırtılları *Opopanax chironium*, *O. hispidus*, *Seseli montanum*, *S. libanotis*, *Ptychotis heterophylla*, *Trinia vulgaris*, *Pimpinella saxifraga*, *Falcaria vulgaris*, *Torilis heterophylla*, *Ferula communis*, *F. karategina*, *F. ugamica*, *Carum carvi* türü bitkilerle beslenir.

Uçuş dönemi: Akdeniz bölgesi, Mayıs-Temmuz başı, iç Anadolu'da Haziran-Temmuz, Kuzey Doğu Anadolu Temmuz-Ağustos sonudur.

Kırlangıçkuyruk / *Papilio machaon*

Besin bitkisi: *Foeniculum vulgare*, maydanozgillerden bitkiler.

Uçuş dönemi: Kuzey doğu anadoluda, yüksek dağlarda Haziran ortası-Ağustos ortası, Güney ve Batı Anadolu'da, Mart başı-Kasım aylarında görülebilir.

Dağ Oyklösü / *Euchloe ausonia*

Besin bitkisi: *Biscutella*, *Iberis* ve *Sisymbrium*

Uçuş dönemi: Yükseklik ve iklim koşullarına göre Mart -Ağustos aylarında görülebilir.

Yeni Beneklimelek / *Pontia edusa*

Besin bitkisi: Tırtıllar genellikle çiçekler ve gelişmekte olan tohumlarla ve turpgillerden dir.

Uçuş dönemi: Akdeniz bölgesinde, Mart-Kasım, diğer bölgelerde, Nisan-Ekim aylarında görülebilir.

Büyük Beyazmelek / *Pieris brassicae*

Lahana yapraklarının alt kısımlarına yan yana sıralı şekilde çok sayıda yumurta bıraktığı olur. Yabani Hardal otuna yumurtladığı da gözlemlenmiştir.

Uçuş dönemi: Mevismlik koşullara göre Şubat-Kasım aylarında görülebilir.

Küçük Beyazmelek / *Pieris rapae*

Besin bitkisi: Turpgiller den çeşitli bitkiler ve ekili lahanalar ile beslenir.

Uçuş dönemi: Mevismlik koşullara göre Mart-Kasım, uygun iklimlerde yıl boyunca görülebilir.

Yalancı Beyazmelek / *Pieris pseudorapae*

Besin bitkisi: Turpgillerden çeşitli bitki ile beslenir.

Uçuş dönemi: Şubat ve Kasım aylarında görülebilir.

Alıç Kelebeği / Aporia crataegi / Black-veined White

Toplu halde yaşayan tırtılları genellikle *Prunus* (Erik, Kiraz, vişne...) Familyasından türler ve bezende Gül familyasından türler ile beslenir. Yetişkinler gülgiller ve çalı / ağaçlar.

Uçuş dönemi: iklim koşullarına göre Nisan başı-Ağustos ortası görülebilir.

Mezopotamya Kolotisi / Colotis fausta

Dişi kelebek yumurtaları kapari bitkisinin yapraklarının üzerine birer tane bırakacak şekilde farklı farklı yapraklara çok sayıda yumurta bırakır. Tırtılları kapari bitkisiyle beslenir. (*Capparis herbacea*, *Capparis ovata*, *Capparis spinosa*)

Zegris / Zegris eupheme

Uçuş dönemi: Doğu Anadolu'da Haziran-Temmuz başı, diğer bölgelerde Nisan-Haziran aylarında görülebilir.

Besin bitkisi: *Isatis tinctoria* gibi çeşitli turpgillerdir.

Benekli İparhan / Melitaea Didyma

Tırtılları *Plantago*, *Veronica*, *Viola*, *Scrophularia*, *Linaria*, *Dianthus* familyalarından ve *Verbascum* spp. gibi bitkiler ile beslenip gelişir.

Uçuş dönemi: İklim koşullarına göre Mayıs ortası - Eylül.

Güzel İparhan / Melitaea trivia

Uçuş dönemi: İklim koşullarına göre nisan ortası - ekim başı

Besin bitkisi: *verbascum* spp.

İparhan / *Melitaea cinxia*

Uçuş dönemi: İklim koşullarına göre Nisan - Eylül aylarında görülebilir.

Besin bitkisi: *Plantago*, *Veronica* türü bitkiler ile beslenir.

Böğürtlen Brentisi / *Brenthis daphne*

Besin bitkisi: Böğürtlen çalıları-*rubus* sp- gülgillerden bitkiler.

Uçuş dönemi: iklim koşullarına göre Haziran - Temmuz aylarında görülebilir.

Bahadır / *Argynnis pandora*

Tırtıllar Temmuz ayında yumurtadan çıkar ve yabani menekşe-*viola* spp yapraklarıyla beslenir.

Uçuş dönemi: iklim koşullarına göre Mayıs başı -Eylül sonu.

Atalanta / *Vanessa atalanta* / Red Admiral

Besin bitkisi: Böğürtlen çalıları-*rubus* sp- gülgillerden-ısırgan otu-duvar fesleğeni gibi bitkiler.

Uçuş dönemi: iklim koşullarına göre Mart -Kasım ayları. Sıcak iklimlerde tüm yıl görülebilir.

Çift Kuyruklu Paşa / *Charaxes jaspis*

Besin bitkisi: Çilek ağacı seyrek olarak turunc gillere ait bitkiler.

Uçuş dönemi: iklim koşullarına göre Mayıs -Ekim aylarında görülebilir.

Diken Kelebeği / *Vanessa cardui*

Yumurtalarını tek tek ve farklı yerlere bırakırlar. Bitkileri: *Cucurbitaceae*, *Asteraceae*, *Fabaceae*, *Vitaceae*, *Malvaceae*, *Brassicaceae*, *Boraginaceae* türlerinin yaprakları ile beslenir.

Uçuş dönemi: iklim koşullarına göre Nisan -Ekim ayları.

İspanyol Kraliçesi / *Issoria lathonia*

Besin bitkisi: Menekşe-*viola* spp yapraklarıyla beslenir.

Uçuş dönemi: iklim koşullarına göre Mart -Ekim sonu.

Sarı Bantlı Kadife / *Nymphalis antiopa*

Uçuş dönemi: iklim koşullarına göre Mart –kasım başı.

Besin bitkisi: *salix* başta olmak üzere *populus*, *ulmus* cinsinden ağaçlardan besin alır.

Tavus Kelebeği / *Inachis io*

Besin bitkileri: Başlıca *urtica* spp ve *Cirsium* spp, *Carduus* spp. dir.

Uçuş dönemi: iklim koşullarına göre Mart –Ekim aylarında görülebilir.

Akdeniz Hanımeli Kelebeği / *Limenitis reducta* / Southern White Admiral

Besin bitkisi: ısırgan otları-böğürtlen çalıları-*rubus* sp-gülgillerden bitkiler.

Uçuş dönemi: iklim koşullarına göre Nisan –Eylül aylarında görülebilir.

Güzel Nazuğum / Euphydryas orientalis

Besin bitkisinin fesçitarağı (*Dipsacus laciniatus*) - *scabiosa argentea* olduğu gözlenmiştir.

Uçuş dönemi: iklim koşullarına göre Mart sonu-Haziran ortası.

Aglais / Aglais urticae / Small Tortoiseshell

Tırtılları *urtica* spp familyasından (Isırgan otu) bitki türleri ile beslenirler.

Uçuş dönemi: iklim koşullarına göre Mart-Kasım başı.

Karaağaç Nimfalisi / Nymphalis polychloros

Besin bitkisi: Karaağaç (*ulmus* sp), Söğüt (*salix* sp), Çitlembik (*celtis* sp)

Uçuş dönemi: iklim koşullarına göre Mart-Kasım başı.

Sarı Ayaklı Nimfalis / Nymphalis xanthomelas

Tırtılları *Salix*(Söğüt) ve *Popula*(Kavak) familyasından bitki türleriyle beslenip gelişir.

Uçuş dönemi: iklim koşullarına göre Mart-Kasım başı.

Anadolu Yırtıkprıtlığı / Polygonia egea

Besin bitkisi: *urtica dioica*, *salix caprea* ve *ulmus glabra*.

Uçuş dönemi: iklim koşullarına göre Mart-Kasım başı.

Yırtık Pırtık / *Polygonia -album*

Besin bitkisi: Karaağaç (*ulmus sp*), Söğüt (*salix sp*), Çitlembik (*celtis sp*)

Uçuş dönemi: iklim koşullarına göre Mart-Kasım başı.

Sultan / *Danaus chrysippus*

Bitkiler arasında *ipekotları* (*asclepiadaceae*), çitsarmaşığı gillerden bitkiler (*convolvulaceae*) ve hatta *strafantuş* giller (*apocynaceae*) bulunur.

Uçuş dönemi: iklim koşullarına göre Mayıs-Kasım başı.

Kara Murat / *Brintesia çirce*

Besin bitkisi: *lolium* (çim), *bromus*, ve *festuca* (çayır yumağı) cinsi vd. otlardır

Uçuş dönemi: Mayıs – Ağustos aylarında görülebilir.

Küçük Esmerperi / *Hyponephele lycaon*

Besin bitkisi: *Graminea* ve *Poa* (Buğdaygiller) familyasından bitkileri tercih eder.

Uçuş dönemi: Haziran ve Eylül başı, yüksek yerlerde Temmuz başı-Ağustos.

Küçük Ateş / *Lycaena thersamon*

Tırtılları *rumex* türleri, *sarothammus*, *polygonum aviculare* türüyle beslenip gelişir.

Uçuş dönemi: Nisan-Ağustos aylarında görülebilir.

Karsandra / Zizeeria karsandra

Zornia diphylla, *Amaranthus viridis*, *Amaranthus tricolor*, *A. viridis*, *Melilotus indica*, *Medicago sativa*, *Zornia diphylla*, *Trifolium alexandrinum*, *Glinus lotoides*, *Tribulus cistoides* türü bitkilerle beslendiği rapor edilmiştir.

Uçuş dönemi: Nisan-Ekim aylarında görülebilir.

Lampides / Lampides boeticu

Tırtılları; *Colutea arborescens*, *Pisum sativum*, *Phaseolus vulgaris*, *Cassia tütü* bitkilerle beslenirler. Türein, baklagillere yumurta bıraktığı gözlemlenmiştir.

Uçuş dönemi : Mayıs- Eylül sonu .

Akbes Gelinciği / Tomares nesimachus

Besin bitkisi: *Astracantha* türü ile beslenir. *Tomares nogel i* ise *Astralagus* türleri ile beslenir.

Uçuş dönemi: iklim oşullarına göre Nisan sonu- Haziran ortası.

Anadolu Devmavisi / Glaucopsyche lessei / Iolas Blue

Besin bitkisi: *Colutea arborescens*, *Colutea cilicica* (patlangaç) çalı/ağaçlarıdır.

Uçuş dönemi: Mayıs sonu-Eylül.

Nahçıvan Zümrütü / Callophrys danchenkoi

Ferula rigidula bitkisinden beslenir.

Uçuş dönemi: Mayıs – Temmuz ortası.

Zümrüt / *Callophrys rubi*

Besin bitkisi: Baklagiller (*Fabeceae*) *Rubus* sp. ve *Rhamnus* sp dir.

Uçuş dönemi: Mayıs – Temmuz ortası.

Siyah Antenli Zıpzıp / *Thymelicus lineolus*

Besin bitkisi: *Alopecurus pratens*-
Brachypodiumsylvaticum-*Bromobsis erecta*

Uçuş dönemi: Mayıs – Temmuz ortası.

Hatmi Zıpzıpı / *Carcharodus alceae*

Tırtılları Ebegümeci(*Malvea*) ve Hatmi (*Alcea*) bitkilerinin yaprakları ile beslenir. Kışı tırtıl halinde kozalarının içerisinde geçirirler. Bu durum son nesil için geçerlidir.

Uçuş dönemi: Nisan- Ekim başı.

Krüper`in Beyazmeleği / *Polyommatus orphicus*

Uçuş dönemi: Birçok bölgede Nisan başı- Temmuz, iklimi uygun yerlerde ise Ağustos ve Eylül aylarında da görülebilir.

Besin Bitkisi: *Alyssum* ve *aurinia* cinsinden turpgiller.

BAZI BİTKİ İSİMLERİ

<i>Aristolochia auricularia</i>	Keditaşı
<i>Aristolochia baseri</i>	Kargakeleş
<i>Aristolochia billardieri</i>	Kargakavunu
<i>Aristolochia bodamae</i>	Develiotu
<i>Aristolochia bottae</i>	Köpektaşı
<i>Aristolochia brevibris</i>	Çetükotu
<i>Aristolochia cilicica</i>	Köpekyamşı
<i>Aristolochia clematitis</i>	Lohusaotu
<i>Aristolochia geniculata</i>	Zılınar
<i>Aristolochia guichardii</i>	Çobandüdüğü
<i>Aristolochia hirta</i>	Yılanotu
<i>Aristolochia iberica</i>	Koca kokorot
<i>Aristolochia incisa</i>	Kargadüveleş
<i>Aristolochia isaurica</i>	Zilcik
<i>Aristolochia krausei</i>	Kargatopalaşı
<i>Aristolochia lycica</i>	Karga kavuşu
<i>Aristolochia maurorum</i>	Kargabardaşı
<i>Aristolochia paecilantha</i>	Kundurcınık
<i>Aristolochia pallida</i>	Sarıcaotu
<i>Aristolochia parvifolia</i>	Kedikirpişı
<i>Aristolochia poluninii</i>	Dulcıkıdı
<i>Aristolochia pontica</i>	Gangırdak
<i>Aristolochia rechingeriana</i>	Borueması
<i>Aristolochia rotunda</i>	Zeraventotu
<i>Aristolochia samsunensis</i>	Samsun lohusaotu
<i>Aristolochia sempervirens</i>	Sarıasma
<i>Aristolochia stenosphon</i>	Kargakulaşı
<i>Aristolochia x guneri</i>	Beyibrişı
<i>Aristolochia x gypsicola</i>	Tosbaşı bostanı

KAYNAKLAR:

<http://www.trakel.org/> (fotoğraflar trakel'den alınmıştır)

Türkiye'nin kelebekleri arazi rehberi kitabı

<http://www.eurobutterflies.com/gpages/speciesList.php?region=EU>

Hazırlayan: **Aytekin YAŞAR**

Düzenleme: **Hakan YILDIRIM**
